

Leidraad universeel ontwerp

Fiche 16: Website

Wat? ¹

Een toegankelijke website biedt diensten en informatie aan die voor iedereen bruikbaar en toegankelijk zijn. Via een toegankelijke website heeft iedereen gelijktijdige toegang tot hetzelfde volume aan identieke informatie.

Waarom en voor wie? ^{1, 2}

Vandaag de dag neemt het internet een steeds prominentere plaats in binnen de samenleving. Websites zijn dan ook uitgegroeid tot een erg belangrijke bron van informatie. Ook hogeronderwijsinstellingen bieden informatie en diensten aan via hun website. Websites zijn echter vaak niet automatisch toegankelijk en bruikbaar voor iedereen. Omdat internet grotendeels visueel van aard is, hebben met name blinden en slechtzienden relatief vaak problemen met de toegankelijkheid van internet. En door de toename van multimedia (denk bv. aan YouTube-filmpjes) worden ook -het ontbreken van- ondertitelingen bij geluid steeds belangrijker, vooral voor doven en slechthorenden. Maar ook voor personen met een beperkte handfunctie of bijvoorbeeld een beperkte leesvaardigheid is toegankelijkheid van websites van belang.

Toegankelijkheid van websites is niet enkel belangrijk, maar ook wettelijk verankerd.

Vanaf 23 september 2019 moeten alle nieuwe websites (gepubliceerd vanaf 23 september 2018) voldoende toegankelijk zijn. Vanaf 23 september 2020 geldt dat voor alle andere websites. Voor mobiele apps is de deadline 23 juni 2021. Ook websites van Vlaamse hogescholen en universiteiten moeten aan deze richtlijnen voldoen. [Deze link voorziet meer informatie over de regelgeving omtrent toegankelijke websites.](#) Er bestaan verschillende toegankelijkheidsrichtlijnen, bijvoorbeeld de WCAG 2.0 AA richtlijnen (internationaal) en de richtlijnen van AnySurfer (België).

Tips & Tricks 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11

Kleur, contrast en lettertype

- Kleur en tekst** | Gebruik kleur op zo'n manier dat alles ook nog te begrijpen blijft in zwart-wit of voor kleurenblinden. Denk aan plus- of minpunten of gekleurde balkjes in een grafiek. Voeg naast kleur ook verduidelijkende tekst toe.
- Kleurenblinden** | Zorg ervoor dat kleurencombinaties geen problemen opleveren voor kleurenblinden.
- Lettertype** | Kies voor een schreefloos lettertype zoals Calibri of Verdana, minstens in puntgrootte 12. Vermijd allemaal hoofdletters, cursieve en onderstreepte woorden. Vette woorden kunnen wel om iets te benadrukken (maar gebruik vette woorden niet voor titels: gebruik koppen/stijlen).
- Contrast** | Zorg voor een goed contrast tussen de kleur van de achtergrond en de tekst.

Structuur en opbouw

- Opbouw** | Bepaalde personen met een functiebeperking kunnen niet zomaar 'freewheelen' of bladeren. De lengte en de plaats van stukken tekst bepalen de leesbaarheid. Zorg ervoor dat websites een logische opbouw hebben, dat tekstblokken niet te lang zijn en hou rekening met de leesvolgorde.

- **Navigatie** | Zorg ervoor dat iemand snel de weg vindt op de website, bijvoorbeeld door een overzichts balk bovenaan die duidelijk maakt in welke laag/waar in de website men zich bevindt; neem enkel bruikbare items op in de navigatiebalken.
- **Pop-up vensters** | Vermijd veel pop-up vensters.
- **Navigatieblokken** | Wees consequent in de vormgeving van navigatieblokken, gebruik duidelijke en ondubbelzinnige titels en koppen en wees consequent in de benaming (bv. wel module 1: titel, module 2: titel of deel 1: titel, deel 2: titel maar bijvoorbeeld niet: top frame, left frame).

Compatibiliteit

- **Compatibiliteit** | Maak je website compatibel met verschillende browsers.
- **Labels** | Geef knoppen en frames een label van belang, text-to-speech programma's volgen deze.
- **Mobiel** | Zorg ervoor dat ook een smartphone en/of tablet de inhoud duidelijk weergeeft.
- **Softwarecompatibiliteit** | Zorg voor compatibiliteit met ondersteunende software. Ingebouwde voorleessoftware in de website kan toegankelijkheid bevorderen voor specifieke doelgroepen maar is geen noodzakelijke integrale toegankelijkheidsoplossing:
 - Wie een zware leesbeperking heeft zal doorgaans zelf reeds beschikken over ondersteunende software.
 - Ingebouwde voorleessoftware leest bepaalde inhoud niet of onvolledig voor (bv. selectievensters in de instellingen).
 - Om delen van de website voor te lezen is selectie met de muis nodig, dit kan ook voor toegankelijkheidsproblemen zorgen.

Klantvriendelijkheid

- **Verschillende talen** | Maak de website toegankelijk in verschillende talen.
- **Laatste updates** | Voorzie een lijst met 'laatste updates' dit is gemakkelijker dan wanneer een persoon alles opnieuw door moet nemen.

- ❑ **Bediening en laadtijd** | Het gaat om meer dan enkel technische toegankelijkheid, ook vlotte bediening en een snelle laadtijd zijn belangrijk.
- ❑ **Personaliseerbaarheid** | Laat toe om het lettertype of de achtergrond van de website te wijzigen (bv. meer contrast, soberder, groter, etc.) en integreer een zoomfunctie.
- ❑ **Schrijfstijl** | Schrijf actief, helder en duidelijk, vermijd moeilijke vaktermen en lange zinnen.
- ❑ **In Vulformulieren** | Markeer verplicht in te vullen velden, hetzelfde geldt bij foutief ingevulde velden (geef dit aan via bv. rode kleur, vet en de tekst 'foutief'). Zorg ervoor dat men fouten kan verbeteren zonder alles opnieuw te moeten invullen.
- ❑ **Up to date** | Controleer regelmatig of alle links, documenten en externe URL's nog werken.
- ❑ **Duidelijkheid** | Plaats jezelf in de positie van de gebruiker: is alles duidelijk, zijn verwijzingen duidelijk, is alles gemakkelijk vindbaar, is duidelijk waar je terecht kan met vragen en/of problemen?

Multimedia

- ❑ **Alt-tekst** | Als afbeeldingen of figuren geen bijschrift of toelichting krijgen zijn ze verloren. Voeg steeds een Alt-tekst en/of tekstequivalent in de tekst toe.
- ❑ **Audiodescriptie en ondertiteling** | Zorg dat de inhoud toegankelijk is voor zowel doven/slechthorenden als blinden/slechtzienden: voeg audiodescriptie in voor geschreven tekst en ondertitel auditieve inhoud (bij voorkeur met closed captions) of voorzie een transcript.
- ❑ **Stopzetten multimedia** | Het moet altijd mogelijk zijn om animaties en/of veranderingen te pauzeren of uit te zetten.
- ❑ **Visueel en auditief** | Vul visuele input aan met auditieve input: voeg bijvoorbeeld een kort geluid toe wanneer een pagina volledig geladen is of kies verschillende geluiden voor verschillende soorten links.

Bediening en doorverwijzing

- Navigatie** | Vaak vereisen websites nauwkeurige muisbewegingen: bouw de mogelijkheid tot tekst vergroten in, bouw indien mogelijk spraaknavigatie in. Navigeren moet ook mogelijk zijn met een toetsenbord of met alternatieve invoerapparaten, niet enkel via de muis. Iemand moet alle delen van de website kunnen raadplegen zonder te moeten klikken.
- Hyperlink** | Zet een betekenisvolle tekst bij elke hyperlink.
- Doorklikken** | Zorg ervoor dat informatie vlot en snel toegankelijk is, zonder dat veelvuldig doorklikken nodig is.
- Sneltoetsen** | Bouw enkele sneltoetsen in zoals bijvoorbeeld ctrl+F voor zoeken.
- Navigatielinks** | Bouw navigatielinks in, bijvoorbeeld 'ga naar index' of 'ga naar begin van de pagina'.
- Drop-down menu's** | Vermijd drop-down menu's en incorrecte hoofdingselementen in functie van screenreaders.
- Zoekbalk** | Integreer een zoekbalk.

Meer weten?

- Leer hier meer over [webtoegankelijkheid voor verschillende functiebeperkingen](#).
- [Het wat, hoe en waarom van webtoegankelijkheid volgens de Vlaamse Overheid](#).
- Lees hier over [webtoegankelijkheid in de praktijk, de WCAG richtlijnen in het kort](#).
- Raadpleeg hier de [checklist toegankelijke websites voor webredacteurs van de Vlaamse Overheid](#).
- Bekijk hier de [WCAG 2.0 level AA-richtlijnen](#).

In de praktijk

” Ook bij de dienst communicatie moet men rekening houden met universeel ontwerp. Er zijn vaak technische fouten op vlak van toegankelijkheid. Er zijn mensen die er technisch iets van kennen en mensen die er inhoudelijk iets van kennen en dat botst soms. We moeten samen dezelfde taal leren spreken. ”

Referenties

- ¹ Stichting Accessibility. (2019). Wat is webtoegankelijkheid? Geraadpleegd op 29/01/2019 via <https://www.accessibility.nl/over-toegankelijkheid/wat-is-webtoegankelijkheid>
- ² De Croo, A. (2018). Overheidswebsites en mobile apps toegankelijker voor mensen met beperking. Geraadpleegd op 30/01/2019 via <https://alexanderdecroo.be/overheidswebsites-en-mobiele-apps-toegankelijker-mensen-beperking/>
- ³ Flesher, S. (2017). 6 Tips For Designing Accessible eLearning. Geraadpleegd op 29/01/2019 via <https://elearningindustry.com/designing-accessible-elearning-6-tips>
- ⁴ Accessibility: expertisecentrum voor toegankelijke ICT. (z.d.). Over toegankelijkheid: verschillende handicaps. Geraadpleegd op 30/01/2019 via <https://www.accessibility.nl/over-toegankelijkheid/handicaps>
- ⁵ Baeken, A.S., Dienst Diversiteitsbeleid, Vlaanderen. (z.d.). Digitaal toegankelijke websites. Geraadpleegd op 30/01/2019 via <https://overheid.vlaanderen.be/digitaal-toegankelijke-websites>
- ⁶ Dienst Diversiteitsbeleid, Agentschap Overheidspersoneel, Vlaanderen. (z.d.). Webtoegankelijkheid in de praktijk. Geraadpleegd op 30/01/2019 via <https://overheid.vlaanderen.be/webtoegankelijkheid-in-de-praktijk>
- ⁷ Diraä, N., & Strobbe, C. (2008). O.O.P.-Project. Toegankelijk Webportalen aan de K.U. Leuven. Richtlijnen voor het maken van toegankelijke webpagina's. Geraadpleegd op 30/01/2019 via https://www.kuleuven.be/diversiteit/digitaletogankelijkheid/downloads/KULRichtlijnenWebtoegankelijkheid_200807_v5.pdf
- ⁸ Logius. Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. (z.d.). Digoegankelijk: onderwerpen: eenvoudige uitleg van de eisen. Geraadpleegd op 30/01/2019 via <https://www.digoegankelijk.nl/onderwerpen/themas/eenvoudige-uitleg>
- ⁹ Leporini, B., & Paternò, F. (2002, October). Criteria for usability of accessible web sites. In *ERCIM Workshop on User Interfaces for All* (pp. 43-55). Springer, Berlin, Heidelberg.
- ⁹ Werkgroep Digitale Toegankelijkheid KU Leuven (2011). *Toegankelijkheid van documenten en media*. Leuven. Geraadpleegd op 10 december 2017

- ¹⁰ European Agency for Special Needs and Inclusive Education. (2015). Richtlijnen voor toegankelijke informatie: ICT voor toegankelijkheid van informatie bij het leren (ICT4IAL). Geraadpleegd op 10 december 2018 via https://www.european-agency.org/sites/default/files/Guidelines%20for%20Accessible%20Information_NL.pdf
- ¹¹ Anysurfer (z.d). Toegankelijkheid van PDF-documenten. Geraadpleegd op 03-04-2018 via <http://anysurfer.be/nl/in-de-praktijk/documenten/pdf>